

Nr 154.

Av herr Nilsson, Bror, och herr Hagman, i anledning av
Kungl. Maj:ts förslag till avlöningsstat för egnahemsstyrelsen.

I årets statsverksproposition (nionde huvudtiteln, punkt 128) har framlagts ett förslag till avlöningsstat för egnahemsstyrelsen, slutande å 232 400 kronor och avsedd att tillämpas från och med budgetåret 1944/45.

I jämförelse med nu gällande avlöningsstat innebär den föreslagna staten, att anslagsposterna till avlöningar till ordinarie tjänstemän och till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, upptagits med oförändrade belopp av respektive 104 000 kronor och 12 300 kronor samt att anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal höjts från 84 000 till 87 500 kronor, varjämte i anslutning härtill anslagsposten till rörligt tillägg höjts från 28 100 till 28 600 kronor. Med ifrågavarande anslagsökning har åsyftats att möjliggöra en förstärkning av egnahemsstyrelsens kamrerarkontor genom anlitande av tillfällig arbetskraft. Däremot ha de önskemål, som av styrelsen i dess framställning om anslag för nästa budgetår i övrigt uttalats rörande personalförhållandena på kamrerarkontoret, inte beaktats.

Jämlikt 8 § i den för egnahemsstyrelsen med underlydande lokalförvaltningar gällande instruktionen den 7 juni 1940 (nr 593) åligger det kamrerarkontoret att i enlighet med särskilda föreskrifter handhava egnahemsstyrelsens kassarörelse och bokföring samt utöva överinseende över egnahemsnämndernas kassa- och redovisningsväsende ävensom att ombesörja uträkning av löner åt befattningshavare hos egnahemsstyrelsen och egnahemsnämnderna och granskning av reseräkningar för sådana befattningshavare. Kamrerarkontoret åligger jämväl att biträda vid utredningar rörande anslags-, avlönings- och därmed jämförliga frågor, så ock att svara för erforderligt statistiskt arbete inom egnahemsstyrelsen.

Till belysande av kassarörelsens omfattning under budgetåret 1942/43 må framhållas, att inbetalningarna hos egnahemsstyrelsens kassa uppgingo till sammanlagt 17 296 312 kronor 68 öre, fördelade sig på 485 inkomstreversal — bakom vilka i många fall ligga ett stort antal postgiroinsättningar — och utbetalningarna till 21 534 733 kronor 39 öre, vartill komma omföringar till sammanlagt 124 309 579 kronor 07 öre. Utbetalningarna grunda sig på 4 860 anordningsbeslut.

Omfattningen av kassarörelsen har medfört, att kamrerarkontorets ordi-

narie personal (kamrerare och revisor) och extra ordinarie personal måste i utomordentligt hög grad tagas i anspråk härför.

Uträkningen av löner åt befattningshavarna hos egnahemsstyrelsen och egnahemsnämnderna — för närvarande sammanlagt ett 225-tal — samt framför allt granskningen av dessa befattningshavares reseräkningar taga mycken tid i anspråk. Bland de med kassarörelsen sammanhängande löpande arbetsuppgifterna må även nämnas titelsättningen å reversalen från riksbanken över det betydande antalet insättningar för egnahemsstyrelsen å statsverkets checkräkning, vilka senast påföljande söckendag skola rapporteras till statskontoret. Denna uppgift ombesörjes självständigt av kamreraren utan särskild anmälan för styrelsen.

Vid sidan av omhänderhavandet av egnahemsstyrelsens egen kassarörelse kommer den betydande uppgiften att ha överinseende över de 26 egnahemsnämndernas kassa- och redovisningsväsende.

Riksdagens revisorer ägnade i sin hösten 1941 avgivna berättelse, § 36, uppmärksamhet åt personalförhållandena på egnahemsstyrelsens kamrerarkontor. Efter att ha lämnat en redogörelse för de arbetsuppgifter, som ankomma på kamrerarkontoret, och för arbetet å detta anförde revisorerna bland annat följande:

Revisorerna vilja till en början erinra därom, att av kamrerarkontorets åligganden bestyret med kassarörelsen måste komma i första hand. Med hänsyn till denna rörelses omfattning hava kontorets arbetskrafter måst tagas i anspråk för denna uppgift i sådan utsträckning, att kontoret icke kunnat i den omfattning som är nödvändigt fullgöra sin andra huvuduppgift, nämligen att utöva överinseendet över de till ett antal av 26 uppgående egnahemsnämndernas kassa- och redovisningsväsende och att verkställa revision av sagda myndigheters räkenskaper. Såsom ovan nämnts hava dessa förhållanden medfört, att nämndernas betydande räkenskapsmaterial i stor utsträckning måst lämnas ogranskat och det överinseende över nämndernas kassor, som utövas genom inventeringar, måst eftersättas. Av nämnderna förskottsvis medgivna utbetalningar och verkställda uträkningar av räntor och amorteringsbelopp samt kontrollen över utestående restantier synas böra ägnas särskild uppmärksamhet.

Enligt revisorernas mening är kamrerarkontoret hos egnahemsstyrelsen med dess nuvarande arbetskrafter icke i stånd att på ett fullt betryggande sätt utöva den kontroll över egnahemsnämndernas ekonomiska verksamhet, som är erforderligt. Att denna kontroll utövas på ett snabbt verkande och effektivt sätt framstår såsom särskilt nödvändigt med hänsyn såväl till storleken av de medel, vilka ställts till egnahemsverksamhetens förfogande, som till de avsevärda belopp, vilka inflyta hos egnahemsnämnderna — därav en stor del i form av kontanta inbetalningar i nämndernas kassor. Härtill kommer, att egnahemsnämnderna först nyligen trätt i verksamhet såsom statliga organ.

Under åberopande av vad sålunda anförts och med hänvisning till den emotsedda ökningen av räkenskapsmaterialet för budgetåret 1941/42

framhöllo revisorerna angelägenheten av att frågan om behovet av arbetskrafter å egnahemsstyrelsens kamrerarkontor toges under omprövning.

I utlåtande den 20 januari 1942 med anledning av vad revisorerna anfört förklarade sig egnahemsstyrelsen i alla delar instämma i revisorernas uttalanden på förevarande punkt.

Anslaget till avlöning till övrig icke-ordinarie personal hos egnahemsstyrelsen har sedermera något höjts, ehuru ej i den omfattning som av styrelsen i olika sammanhang framhållits såsom önskvärd. Ej heller har av styrelsen framställda förslag om inrättande av ytterligare en revisorsbefattning på kamrerarkontoret eller om uppflyttning av kamrerartjänsten från lönegrad A 24 till A 26 vunnit tillmötesgående.

Nämnas må emellertid, att 1942 års riksdags jordbruksutskott, med anledning av väckta motioner, bland annat hemställde, att riksdagen måtte fastställa en personalförteckning för styrelsen, vilken upptog kamrerartjänsten i lönegrad A 26 och ytterligare en revisorstjänst i lönegrad A 21. Utskottets hemställan i denna del godkändes likväl icke av riksdagen, som i stället följde en vid utskottets utlåtande fogad reservation. Enligt denna borde frågan om kamrerarkontorets personaluppsättning upptagas till förnyad prövning hos Kungl. Maj:t och detta inom sådan tid att förslag i ämnet kunde framläggas för 1943 års riksdag.

I egnahemsstyrelsens skrivelse den 30 augusti 1943 angående anslagsberäkningar för egnahemsverksamheten m. m. för budgetåret 1944/45 har styrelsen förnyat sin framställning om personalförstärkning å styrelsens kamrerarkontor. Till stöd för en uppflyttning av kamrerartjänsten från lönegrad A 24 till A 26 har styrelsen framhållit, att styrelsen ej kunde räkna med att kunna förvärva och behålla en kompetent arbetskraft på ifrågavarande krävande och ansvarsfulla befattning, om icke denna förenades med högre löneställning än för närvarande. Med hänsyn till de arbetsuppgifter, som ankomma på denna befattning — förutom kamrerargöromålen även ledningen över revisionsarbetet samt överhuvud taget tillsynen och rådgivningen beträffande egnahemsnämndernas kassa och redovisningsväsende — har styrelsen ifrågasatt, om icke befattningens benämning bör ändras till byrådirektör.

Av statsverkspropositionen framgår, att lönegradsuppflyttning för kamreraren (men ej ändrad benämning av tjänsten) tillstyrkts av lönenämnden och riksräkenskapsverket men däremot icke av statskontoret.

Som framgår av det ovan sagda, har Kungl. Maj:t ej till 1944 års riksdag framlagt förslag om ändrad lönegradsplacering för kamreraren.

Våra erfarenheter från arbetet inom egnahemsorganisationen ha givit oss en bestämd uppfattning om de betydelsefulla uppgifter, som åvila kamreraren hos egnahemsstyrelsen. Denne sorterar visserligen under styrelsens allmänna byrå men intar en mycket självständig ställning så-

som föreståndare för kamrerarkontoret. I denna egenskap har han — bortsett från sådana principiella avgöranden, där han samråder med chefen för nyssnämnda byrå — ledningen av bokföringsarbetet inom organisationen liksom även av revisionen inom verksamheten. Av de ovan meddelade uppgifterna, vilka skulle kunna utfyllas ytterligare, torde tillräckligt framgå omfattningen av de åligganden, som ankomma på egnahemsstyrelsens kamrerare. Enligt vår mening kan det ej råda någon tvekan om att ifrågavarande befattningshavare bör vara placerad åtminstone i lönegrad A 26, d. v. s. den högre av de lönegrader, som bruka tillämpas för kamrerare inom statsförvaltningen.

En sådan lönegradsuppflyttning skulle medföra en merbelastning på egnahemsstyrelsens avlöningsanslag med sammanlagt omkring 600 kronor. Med denna summa böra jämföras de mångmiljonbelopp, som årligen stå till egnahemsorganisationens förfogande och vilkas ändamålsenliga redovisning det ankommer på kamrerarkontoret att svara för.

Chefen för finansdepartementet har under »För flera huvudtitlar gemensamma frågor» bland annat hänvisat till att uppförandet av nya befattningar i personalförteckningarna i riksstatsförslaget begränsats till det fåtal undantagsfall, där krisförhållandena eller nytillkomna arbetsuppgifter och liknande särskilda omständigheter gjort förstärkning av personalorganisationen oundviklig. Vidare framgår av vad chefen för finansdepartementet under »Inkomster å riksstaten» anfört, att lönereglering i undantagsfall föreslagits i statsverkspropositionen, där fråga varit om smärre, särskilt ogynnsamt ställda personalgrupper och där så kunnat ske utan föregripande av prövningen av ännu öppna frågor av större räckvidd. Sådana särskilda omständigheter som nyss antytts tala enligt vår mening bestämt för att kamreraren hos egnahemsstyrelsen bör erhålla en ställning, som någorlunda svarar mot hans omfattande och ansvarsfulla arbetsuppgifter. Något föregripande av andra lönefrågor av större räckvidd skulle icke ske härigenom.

Under åberopande av det här anförda hemställes,

att riksdagen måtte besluta att, räknat från och med budgetåret 1944/45,

dels kamrerarbefattningen hos egnahemsstyrelsen placeras i lönegrad A 26,

dels anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän, i anslutning till vad sålunda föreslagits, höjes till 104 500 kronor, samt

dels anslagsposten till rörligt tillägg höjes till 28 700 kronor.

Stockholm den 20 januari 1944.

B. A. Nilsson.

Josef Hagman.